

**UCHWAŁA NR XXXVI/784/2018
RADY MIASTA GLIWICE**

z dnia 22 marca 2018 r.

w sprawie objęcia wszystkich najbardziej zanieczyszczonych polskich miast rządowym programem termomodernizacji

Na podstawie art. 18 ust. 1, w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1991 r. o samorządzie gminnym (tekst. jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875) w związku z § 32 lit. c) Regulaminu Rady Miasta, stanowiącego załącznik nr 2 do Statutu Miasta Gliwice (tj. Dz.Urz.Woj. Śląskiego z 2016 r., poz. 4722 z późn. zm.), na wniosek Prezydenta Miasta

**Rada Miasta Gliwice
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjąć apel o pilne podjęcie działań niezbędnych do objęcia wszystkich najbardziej zanieczyszczonych polskich miast rządowym programem termomodernizacji. Treść apelu stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Przesłać niniejszą uchwałę wraz z uzasadnieniem na ręce:

- Prezesa Rady Ministrów,
- Parlamentarzystów z województwa śląskiego,
- Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
- Senackiej Komisji Środowiska,
- Ministra Środowiska,
- Ministra Finansów,
- Wojewody Śląskiego,
- Marszałka Województwa Śląskiego.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Gliwice

Marek Pszonak

Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/784/2018

Rady Miasta Gliwice

z dnia 22 marca 2018 r.

APEL

w sprawie objęcia wszystkich najbardziej zanieczyszczonych polskich miast rządowym programem termomodernizacji

Szanowny Panie Premierze!

Z wielkimi nadziejami przyjęliśmy stwierdzenia zawarte w pańskim exposé i powtarzane później wielokrotnie, mówiące o tym, że czyste powietrze i walka ze smogiem to jedne z priorytetów rządu. Z zainteresowaniem oczekiwaliśmy informacji, dotyczących przekucia tego na konkretne działania, w tym m.in. ogłoszenie rządowego programu termomodernizacji. Gdy poznaliśmy jego założenia spotkał nas niemały zawód. Światowa Organizacja Zdrowia zaliczyła 33 polskie miasta, w tym Gliwice, do grona 50 najbardziej zanieczyszczonych w Unii Europejskiej. Tymczasem rządowy program termomodernizacji ma objąć 23 z nich, o liczbie mieszkańców poniżej 100 tysięcy. Przyszłość pozostałych silnie zanieczyszczonych miast jest wielką niewiadomą. Ta decyzja jest dla nas niezrozumiała i krzywdząca sporą część społeczeństwa. Smog nie zna granic, nie wybiera i dla wszystkich jest tak samo szkodliwy, uciążliwy i utrudniający normalne życie. Jednocześnie, w bardziej zaludnionych miejscowościach takich jak Gliwice, alarmowe stężenia zanieczyszczeń oddziałują na większą grupę osób, których zdrowie i życie jest zagrożone, co powinno być wyróżnikiem takich miast w przyznawaniu pierwszeństwa we wsparciu a nie powodem do skreślenia ich z listy miast objętych dofinansowaniem rządu. Gliwice to jednocześnie miasto, które dzięki zaradności i pracowitości mieszkańców (bezrobocie jest jednym z najniższych w kraju), jako dynamicznie rozwijający się ośrodek, zasila budżet państwa kwotami znacząco wybijającymi się ponad przeciętne. Z tego powodu traktowanie naszego miasta co najmniej na równi z innymi zanieczyszczonymi ośrodkami jest powinnością polskiego rządu.

Panie Premierze, jak dotąd władze Gliwic nie czekały z założonymi rękami. Od 1997 roku miasto wspiera inwestycje zmiany systemów grzewczych na ekologiczne prowadzone przez mieszkańców. Zasady regulaminów dotacyjnych umożliwiają każdemu na złożenie wniosku i uzyskanie wsparcia z budżetu. Przykładowo w ramach tych środków w 2017 roku wydano na modernizację systemów grzewczych i instalacje OZE ponad 2 mln zł. Rok temu w mieście rozpoczęto również realizację pilotażowego i ambitnego Programu Ograniczania Niskiej Emisji. W tym programie zabezpieczono 2,3 mln zł z pożyczek Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dotacje dla osób, które zdecydują się zmienić ogrzewanie na kocioł gazowy, pompę ciepła, piec akumulacyjny elektryczny czy też kocioł węglowy spełniający najostrzejsze wymogi niskoemisyjne. W ramach tego programu wsparciem jest również objęta głęboka termomodernizacja budynków, w których instalowane są pompy ciepła, a sumaryczna kwota dotacji może sięgnąć nawet 66 tys. zł. Jak na możliwości samorządu, to spore kwoty. Stanowią jednak tylko małą część potrzeb i nie rozwiązują ogromnego problemu zanieczyszczenia powietrza i ubóstwa energetycznego w naszym mieście. Poza tym wsparciem samorząd gliwicki modernizuje również nakładem bardzo dużych środków swoją substancję lokalową, termomodernizuje obiekty użyteczności publicznej, wspiera rozwój komunikacji publicznej i sieci ciepłowniczej (poniżej zestawienie kluczowych działań). Walka ze smogiem to wyzwanie dla całej Polski, nie do udźwignięcia dla samych gmin. Dlatego apelujemy o objęcie wszystkich najbardziej zanieczyszczonych polskich miast rządowym programem termomodernizacji. Działania kompleksowe dają szansę na poprawę jakości powietrza, a tym samym na ograniczenie zagrożeń zdrowotnych dla polskiego społeczeństwa. Niezbędne jest utworzenie krajowych mechanizmów wsparcia dotacyjnego, prostych i dostępnych bezpośrednio dla każdego obywatela, które doprowadzą do wykluczenia pozaklasowych urzędzeń grzewczych na paliwo stałe (mechanizmy te mogą obejmować modernizację ciepłą budynku). Takie rozwiązanie mogłoby funkcjonować równoległe z indywidualnymi programami prowadzonymi już przez samorządy, co doprowadziłoby do lawinowego wzrostu ilości modernizowanych systemów grzewczych, a w konsekwencji do szybszej poprawy stanu powietrza.

Zestawienie kluczowych działań antysmogowych miasta Gliwice.

1. Prowadzone od 1997 roku dofinansowania z budżetu miasta wsparły wymianę węglowych systemów grzewczych (kotłów, pieców, pieców kaflowych, kuchennych) w ponad 6 tysiącach lokali na terenie Gliwic co, jak szacujemy, stanowi ok. 25% istniejących systemów węglowych. Dofinansowanie otrzymuje każdy mieszkaniec, który posiada i likwiduje wyłącznie system węglowy, nie otrzymał wcześniej dofinansowania na wymianę i zmienia go na inny proekologiczny np. gazowy, ciepło systemowe, elektryczny. W ostatnich latach zainteresowanie mieszkańców tym dofinansowaniem waha się od 250-300 rocznie, a w 2017 r. zostało złożonych ponad 400 wniosków. Regulamin nie przewiduje ograniczeń ilości przyjętych wniosków w danym roku. Poziom dofinansowania od 2017 r. został podniesiony o 100 % uchwałą Rady Miasta w Gliwicach. Ponadto, w ramach osobnego regulaminu dofinansowaniem objęte są pompy ciepła, niskoemisyjne kotły biomasowe oraz kolektory solarne. Na te cele wydano z budżetu miasta ponad 10 mln zł. Przy wsparciu środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska uruchomiono dodatkowy Program Ograniczania Niskiej Emisji – edycja pilotażowa (PONE), w którym mieszkańcy mogą uzyskać wyższe niż z budżetu miasta dofinansowanie na modernizację starego systemu węglowego na nowoczesne gazowe, elektryczne akumulacyjne, węglowe w 5 klasie normy PN-EN 303-5: 2012 oraz pompę ciepła połączoną z termomodernizacją. Całkowity budżet edycji pilotażowej PONE zaplanowanej na lata 2017 i 2018 to kwota 2,356 mln zł.

2. Zdecydowana większość budynków edukacyjnych przeszła głęboką termomodernizację. Na przestrzeni lat 2005-2017 aż 62 z 79 obiektów przeszło pełną termomodernizację a w pozostałych 8 budynkach szkolnych i przedszkolach przeprowadzone zostały inwestycje i remonty (lata 2000-2005) mające charakter termomodernizacyjny, które wpłynęły na istotną poprawę efektywności cieplnej. Większość gliwickich basenów jest zasilana przy wsparciu OZE. Kolektory solarne zainstalowano na 3 dużych gliwickich basenach. W pozostałych obiektach rekreacyjnych zarządzanych przez Miejski Zakład Usług Komunalnych (MZUK) również przeprowadzono termomodernizację a do części wprowadzono OZE, w tym pompy ciepła. W okresie 10 lat dla obiektów MZUK, i tylko na podniesienie ich standardu efektywności energetycznej i poprawy gospodarki niskoemisyjnej, wydatkowano ponad 3,6 mln zł. Ponadto przeprowadzono termomodernizację 3 szpitali, 2 hal sportowych, budynku Górniczego Związkowego Klubu Sportowego „SOSNICA”, Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Gliwickiego Teatru Muzycznego, Komendy Państwowej Straży Pożarnej. Ogółem, w latach 2005-2016, wydatkowano ponad 113 mln zł na działania termomodernizacyjne w obiektach oświatowych, rekreacyjnych i użyteczności publicznej. Działania te udało się zrealizować przy dofinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. W najbliższym czasie Miasto Gliwice zamierza przeprowadzić termomodernizację 3 kolejnych obiektów oświatowych.

3. Intensywnie rozwijana jest sieć ciepłownicza zarządzana przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Gliwice Sp. z o.o. (spółkę miejską). PEC Gliwice opracowuje bilans miejskiej sieci ciepłowniczej dla celów wdrożenia śląskiej uchwały antysmogowej przyjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego w dniu 7 kwietnia 2017r. (uchwała nr V/36/1/2017). Zarządcy komunalnych budynków mieszkalnych zbilansowali również potrzeby w zakresie modernizacji systemów grzewczych w lokalach wchodzących w skład miejskich zasobów mieszkaniowych, z których wynika, że w ponad 5,7 tys. tego typu lokali funkcjonują jeszcze piece na paliwa stałe. Oznacza to, że w nadchodzących latach niezbędna będzie zmiana ww. systemów ogrzewania poprzez przyłączenie tych lokali do sieci PEC (2 350 lokali) lub wymianę niewłaściwego ogrzewania na gazowe (2 427 lokali), elektryczne (301 lokali) lub inne spełniające normy określone w przytoczonej uchwale (607 lokali). Całkowitej zmiany systemów grzewczych lub ich części wymagać będzie 1068 budynków wspólnot mieszkaniowych, w których miasto Gliwice posiada udziały oraz 379 budynków komunalnych. W budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których miasto Gliwice posiada udziały znajduje się 4082 lokali, natomiast w budynkach będących własnością miasta Gliwice znajduje się 1603 lokali. Miasto planuje wykonanie tych modernizacji w założonych ww. uchwałą terminach, co będzie stanowiło dla miasta duże obciążenie finansowe. Przykładowo w latach 2016-2017 do miejskiej sieci ciepłowniczej podłączono:

- 13 budynków komunalnych, przeznaczając na to przedsięwzięcie kwotę w wysokości prawie 1 mln zł - w roku 2016 przyłączono 3 budynki wydatkując około 0,2 mln zł, a w 2017 roku – 10 budynków przekazując na ten cel prawie 0,8 mln zł.

- 92 budynki wspólnot mieszkaniowych, przeznaczając na to przedsięwzięcie kwotę prawie 1,8 mln zł – w roku 2016 przyłączono 33 budynki wydatkując 1 mln zł, a w 2017 aż 59 budynków przekazując na ten cel 0,8 mln zł. Ww. kwoty obejmowały koszt przyłączenia lokali komunalnych znajdujących się w budynkach wspólnot do ogrzewania c.o. Dodatkową kwotę stanowiła partycypacja (zgodnie z udziałem procentowym) w modernizacji ogrzewania w częściach wspólnych nieruchomości.

W roku 2018 planuje się podłączenie do PEC 26 budynków komunalnych (w tym 3 znajdujących się w tzw. samoistnym posiadaniu Miasta Gliwice) oraz 34 budynki wspólnot mieszkaniowych.

4. Miasto włożyło wiele wysiłku w usprawnienie ruchu samochodowego na terenie Gliwic – zamontowano najnowocześniejszy w Polsce system detekcji ruchu pojazdów, który objął wszystkie 70 skrzyżowań świetlnych w Gliwicach i przyczynił się do obniżenia emisji o 30-50%. Wyprowadzono pojazdy ciężarowe z centrum, wprowadzono i rozwija się ruch obwodnicowy. Do największych i najkosztowniejszych gliwickich inwestycji transportowych należy również Drogowa Trasa Średnicowa, której koszt wyniósł 1,25 mld złotych, co w części było również finansowane z budżetu miasta. Gliwicki odcinek tej trasy, zgodnie z unijnymi normami, przynosi oszczędności (obejmujące m.in. koszty paliwa a tym samym zmniejszenie emisji do powietrza) ok. 119 mln zł rocznie. Łącznie w latach 2010-2016 wybudowano wraz z DTŚ-ką prawie 75 km dróg, a gruntownie wyremontowano prawie 100 km. W dziedzinie transportu zbiorowego częścią systemu są autobusy PKM Gliwice (spółki komunalnej, w której miasto posiada większość udziałów). Od lat trwa konsekwentna wymiana taboru. Obecnie wszystkie autobusy (ok. 180) spełniają wymogi norm Euro, a ponad połowa z nich (63%) - najwyższe normy Euro V (EEV) i Euro VI. Całkowicie wycofane zostały już wszystkie wysokopodłogowe autobusy starej generacji (czyli np. ikarusy). Dodatkowo od wielu lat zwiększa się liczbę ścieżek rowerowych w mieście, co zachęca mieszkańców do korzystania z bardziej ekologicznych sposobów poruszania się po mieście. W roku 2017 oddano do użytkowania 1,4 km nowych ścieżek rowerowych, a w najbliższych latach planowane są kolejne.